

Despre anotimpuri și fenomene ale naturii

Culegere de texte literare

Editura Tehno-Art

DESPRE TOAMNĂ

Toamna , de Victor Sivetidis (trad.Delia Damirescu)	4
Vine toamna cu galoși , de Mălina Cajal	6
Doamna Toamnă , de Cezarina Adamescu	6
Început de toamnă , de Emilia Căldăraru	7
Toamna , de Elena Dragoș	7
Toamna , de Victor Tulbure	8
Toamna , Valeriu Bârgău	8
Toamna , de Octavian Goga	9
Zile de toamnă , George Coșbuc	10

DESPRE IARNĂ

Iarna , de Victor Sivetidis	11
Iarna în pădure , de Eugen Jianu	12
Șotiile Babei Iarna , de K.D. Ușinschi (trad.N. Radovici)	13
Jocuri în alb , Passionaria Stoicescu	15
Noapte de iarnă , de Otilia Cazimir	15
Iarna , de Elena Dragoș	16
Iarnă , de Emilia Căldăraru	16
Iarna , de Nicolae Labiș	17
Ianuarie , de Duiliu Zamfirescu	18

DESPRE PRIMĂVARĂ

Primăvara , de Victor Sivetidis	19
Primăvara , de Veronica Porumbacu	21
Vine primăvara , de Emilia Ioan	21
Primăvara , de Nicolae Labiș	22
Pentru tine, primăvară... , de Otilia Cazimir	22
Regina Primăverii , de George Popovici	23
Aprilie , de Șt.O. Iosif	24
Primăvara , de Vladimir Pop Mărcanu	25
Primăvara , de George Topîrceanu	25

DESPRE VARĂ

Vara , de Victor Sivetidid	28
Vara și iarna , de Lia Dracopol Fudulu	29
Zile de vară , Elena Dragoș	30
Noapte de vară , Valeriu Bârgău	30
Pastel de vară , Cezarina Adamescu	31
Vara , de Nicolae Labiș	31
Vara , de Vladimir Pop Mărcanu	32
Vara , de George Coșbuc	33
Vara , Duiliu Zamfirescu	34
Vară călătoare , de Emilia Ioan	34

DESPRE ANOTIMPURI

Cele patru anotimpuri , de Eugen Jianu	35
Calendarul școlarului , de George Coșbuc	37
Anotimpurile , de Vladimir Pop Mărcanu	45
Jocul "De-a lunile anului" , de George Zarafu	47

DESPRE FENOMENE ALE NATURII

Povestea unei păcături de apă , de Lia Dracopol Fudulu	49
Norii , de Passionaria Stoicescu	51
Unde, oare, se nasc norii? , de Emilia Căldăraru	51
Vine ploaia , de Elena Dragoș	52
Ploaia de vară , de Veronica Porumbacu	52
Plouă , de Passionaria Stoicescu	53
Ploaia , de Victor Tulbure	54
Ploaia , de Emilia Căldăraru	54
Trăsnetul , de George Popovici	55
Curcubeul grădinar , de Lidia Constantinescu	56
Vreau curcubeul , de George Popovici	56
Povestea vântului , de Eugen Jianu	57
Furtuna , de Eugen Jianu	58
Moș Viscol și Primăvara , de Victor Eftimiu	59
Furtuna , de George Topîrceanu	64
Vântul , de Victor Tulbure	64

	Vine în viteză vântul! Vâj!, de George Popovici	65
	Lacrimile trandafirilor, de Eugen Jianu	66
	Roua, de Mălina Cajal	67
T	Salbele, de Duiliu Zamfirescu	67
V	Altfel de lacrimi, de Veronica Porumbacu	68
D	Ceața, de Mălina Cajal	68
Î	Ceața, de Emilia Căldăraru	69
T	Întâia brumă, de Passionaria Stoicescu	69
T	În zori, de Otilia Cazimir	70
T	Brumă, de Emilia Căldăraru	70
T	Zăpada și ghiocelul, legendă	71
Z	Fulgul de zăpadă, de Lidia Constantinescu	72
	Fulgii, Șt.O. Iosif	72
	Fulgul călător, de George Popovici	73
I:	Ninge!, de Otilia Cazimir	74
I:	Căciulița albă, de Nina Cassian	74
Ș	Sub zăpezi, Veronica Porumbacu	75
J	Promoroaca, de Otilia Cazimir	76
N	Polei, de Elena Dragoș	77
I:	Țurțurul, de Nina Cassian	78
I:	Principesa Țurțurica, de George Popovici	78
I:	Moș Ghiată, de Lia Dracopol Fudulu	79
I:	Crivățul, de Lia Dracopol Fudulu	80
	Crivățul și petecul de cojoc, de Petre Ispirescu	81
	Crivățul și ciorile, de Elena Dragoș	82
P	Ce mai ger!, de Mălina Cajal	82
P	Flori de gheață, de Veronica Porumbacu	83
V		
P	DESPRE ALTE FENOMENE DIN NATURĂ	
P	Fumul și aburul, de Victor Sivetidid	85
R	Ecolul, de George Popovici	85
A	Vulcanul Barabum, de George Popovici	86
P	Craterul, de Veronica Porumbacu	87
P	Umbra, de Stelian Filip	88
	GHICITORI	89

A venit așa, deodată,

Toamna cea întunecată.

(“Balada unui greier mic”, de George Topîrceanu)

Toamna

de Victor Sivetidis

În sfârșit, a început și Toamna să deseneze. Când râdea, când se îmbufna gata să plângă.

- Uitați-vă! a spus ea copiilor. Primăvara și Vara au luat atâta strălucire. Soarele le iubește mult. Eu și Moș Iarnă nu ne prea avem pe bune întotdeauna.

Dar desenul meu trebuie să aibă o frumusețe deosebită. Frumusețea Toamnei.

- Adică? au întrebat copiii mirați.

- Desenul meu trebuie să semene cu Vara și să ascundă parcă în el darurile ce ni le aduce Moș Iarnă.

- Și-ai să poți? zâmbiră copiii cu îndoială.

- Cum să nu? Cu aceste culori minunate faci tot ce dorești! E de ajuns să cunoști bine fiecare culoare! Uite, poate ai observat: Primăvara și Vara, în desenele lor, au folosit din plin culorile intense: galben, albastru, cafeniu.

Moș Iarnă a folosit alb și gri. Dar culorile mele trebuie să fie altfel; când luminoase, când palide. Am să alătur griul cu portocaliul, roșul cu galbenul, albastrul cu galbenul și așa mai departe!

Toamna a început să deseneze. A întins deasupra cerului nori ușori, albăstrii. Soarele, printre nori, lumina palid, parcă ar fi privit printr-o fereastră aburită. Sub lumina ștearsă a soarelui, în înălțimi, munții se profilau totuși luminoși.

- Nu-i bine așa! și-a spus Toamna. Munții nu se potrivesc cu norii cenușii. Când este înnorat, munții sunt acoperiți cu ceața. A luat alb și a atins ușor cu el vârfurile munților.

- Uite, acum, munții parcă se pierd în împărăția norilor.

Copiii se minunau cu ce chibzuială lucra Toamna.

- Hai să mergem acum în pădure, a spus ea copiilor, aici avem mai multă treabă. Trebuie să schimbăm culorile Verii cu ale mele.

Așa a și făcut. Mestecenii albi i-a poleit cu o culoare galbenă ca lămâia. Stejarii, de un verde-închis, au căpătat un bronz de toată frumusețea. Vița de vie bătea într-un roșu aprins, ca de foc. Teii mirositori erau parcă de aur. Jos, pe pământul umed, a schițat crengi uscate și frunze galbene-roșcate. Cărările și luminișurile semănau cu niște covoare multicolore. Numai de brazi și de pini Toamna nu s-a atins.

- Ei să rămână cum au fost! Dar numai ei! a zâmbit Toamna mulțumită.

La picioarele bătrânului stejar a zugrăvit porcul mistreț mâncând cu lăcomie ghindă.

Apoi s-a dus într-un luminiș. L-a îmbrăcat și pe el în culori tomnatice. După aceea și-a adus aminte: "În curând vine Moș Crăciun! Hai să pictez stive de lemne în luminiș. Uite și tăietorii de lemne!"

Stuful și răchita din baltă le-a colorat în galben și maro.

Am uitat să spun că, mai întâi, deasupra, pe cer a zugrăvit cocorii care se pregătesc să plece în călătoria lor spre țările calde.

- Până acum, a spus Toamna, mai mult ne-am uitat la frumusețea frunzelor. Dar eu am și alte bogății!...

Și coloră îndată roadele din livezi cu galben și cu roșu.

Iată și fetele frumoase, care culeg fructe.

Aici, în vie, s-a furișat vulpea, care iubește mult strugurii.

- Dar și ariciului îi plac fructele, au spus copiii, bucurându-se de desen.

- Aveți dreptate, le-a răspuns Toamna, și a desenat ariciul cu mere înfipte în acele de pe spate.

Dar și-a adus deodată aminte că ogorul trebuie arat. A adus un tractor și l-a desenat arând câmpul. Uite și țăranii care culeg porumbul! În altă parte au strâns nutrețul în stoguri. Câmpul și livada s-au mărit!

S-a uitat iar la tablou și într-un colț, Toamna a văzut un deal singur-singurel.

- Dar de ce să fie singur? Ciobanii doar coboară de la munte cu turmele. Și a desenat un cioban cu oile coborând la șes. Ce altceva să mai fac? Hai să mergem puțin și pe malul mării!

Bărcile cu pânze semănau cu niște pescăruși nemișcați.

- Nu-mi plac așa! a spus Toamna. Asta îmi aduce aminte de Vară! Și a pus la lucru penelul ei minunat.

A întins deasupra mării valuri, cu scoarțe de spumă, albastre și verzi, iar bărcuțele începură dintr-odată să se clatine, legănate de vânt, parcă se jucau cu valurile.

- Ce frumos desen! au spus copiii. Ne place foarte mult marea plină de viață! Și Toamna, Toamna asta cu atâtea culori ne place și ea foarte mult!... Dar... parcă la fel am spus și despre Iarnă, și despre Vară, și despre Primăvară!...

stog, stoguri - grămadă mare de fân, de snopi de grâu, așezată în formă cilindrică și terminată cu un vârf conic.

Vine toamna cu galoși

de Mălina Cajal

Șoptesc pe străzi pâraie...

Toamna în manta de ploaie,

bate-n geam cu glasu-i mic:

Pic, pic, pic!

Azi și-a pus ciorapi mai groși,

ba și-a pus chiar și galoși

să nu prindă guturai,

vai, vai, vai!

Doamna Toamnă

de Cezarina Adamescu

Doamna Toamnă cea ghidușă

ne îmbie jucăușă

din panerele-ncărcate

să alegem, pe gustate:
mere cu obraji de soare,
struguri, salbe gălbioare,
prune brumării, gutui
și migdale amăruii.
Doamna Toamnă ni le-adună
fiindcă-i darnică și bună!

Început de toamnă

de Emilia Căldăraru

Poc, o pară, poc, un măr:
Coapte, fructele-n livadă,
Singure încep să cadă.
Asta-i toamnă-ntr-adevăr!

Poc, un măr și poc, o prună.
Cad sub pomi și pe cărare
Și mă strigă-n gura mare:
“Hai, copilă, de ne-adună!”

“Stați că vin acuș-acuș,
Să v-adun, să fac magiun,
Sau în ladă să vă pun,
Să dormiți în rumeguș.

Și la iarnă, pe zăpadă,
O să pot să gust pe-alese
Fructe, parcă-atunci culese
De la mine, din livadă.”

Toamna

de Elena Dragoș

Brume lasă toamna-n sat;
Tufănele răspândește,
Pe sub codrii cei de brad

Ziua scade, noaptea crește.

Pădurarul pentru iarnă
Taie lemne. Doi mistreți,
La stejarii cei răzleți,
Ghindă caută-n povarnă.

Pot să vină ploi, zăpezi,
Veveriței nici că-i pasă!
Șade oblonită-n casă:
Dulci alunele-s la miez.

Toamna

de Victor Tulbure

Dinspre dealuri iarăși
Prinde să se-arate
Toamna cu-amândouă
Brațele-ncărcate.

Și lăsând povara,
Ea în prag ne pune
Coșul plin cu struguri,
Piersici, nuci și prune.

Și miroase-n casă,
Până-n primăvară,
A gutui, a mere
Și a scorțișoară.

Toamna

de Valeriu Bârgău

Păsări călătoare
Zboară după soare
Și se-aud trecând
Ceru-ntunecând.

Și-ncep, în livadă,
 Brumele să cadă
 Și peste pământ
 Bate rece vânt.

Las' să bată-n pace!
 Mie toamna-mi place.
 (Mi-a adus în dar
 Cărți, ghiozdan, penar
 Și voi fi școlar!)

Toamna

de Octavian Goga

Văl de brumă argintie
 Mi-a împodobit grădina,
 Firelor de lămâiță
 Li se uscă rădăcina.

Peste creștet de dumbravă
 Norii suri își poartă plumbul,
 Cu podoaba zdrențuită
 Tremură pe câmp porumbul.

Și cum de la miazănoapte
 Vine vântul fără milă
 De pe vârful șurii noastre
 Smulge-n zbor câte-o șindrila.

De vifornița păgână
 Se-ndoiesc nucii, bătrânii,
 Plânge-un pui de ciocârlie
 Sus pe cumpăna fântânii.

Îl ascult și simt sub gene
 Cum o lacrimă-mi învie: